

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dăsu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinatate pe 1 anu 10 fl. s'eu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politic, national-economic si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu
litere merunte garmondn, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a don'a si
a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
asemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriul“ în Sibiu.

Nr. 42.

— Sibiu, Sâmbata 29/10 Juniu. —

1882.

Reflecțiuni la ur'a profesorilor magiari.

Diariulu „Magyar Polgár“ ține, precum
veduram în Nr. precedente, că ur'a profesorilor
și dascalilor magiari cădiuta pe capulu scolarilor
și studentilor romani și persecutiunile că conse-
centia firésca a urei, dată de la 1848, adeca
numai că de ani 34. Noi din contra, sustinem
în mana cu istori'a, cu câteva legiale țierei și cu
multe ordonantie ministeriale secrete și mai publice,
că acea ura cumplită și foarte periculoasă este multu
mai veche, ea este seculară, care adeca merge pe
sute de ani înapoi. Aci inse nu este locul că
se mergem prea departe în trecut, de aceea
vom face astadata apelu numai la marturi'a
acelor barbați romani trecuți prin școle ungurești,
câți se mai afla în viață, de la etatea de 65 până
la 80 de ani în sus, totu omeni cari se afla cu
unu pitioru afara, cu unulu în grăpa și au seși
traga sam'a pe fiacare di cu conștiința lor. Acea
generatiune bețană se spuna și se marturisésca,
care în ce școală a învățat, care cum a fostu
tractatu de către profesorii lor înainte de acesta
cu 40, 50 și 60 de ani; totuodata se ne năredie
aceiasi bețani totu ce audisera ei de la părinții
lor spunendu-le cu limba de mărte, cum fusesera
ei tractati în aceleasi institute înainte cu 100 și
120 de ani. Abstracțiune făcându de documente
scrise, acesta este o tradițiune destul de sigură, ce
poate se aiba oricând și ori-unde valoare istorică
deplină, pentru că acei moși bețani își spunu aceea
ce au patit ei și cameradii lor și au simțit pe
fețele și pe spetele lor. Nu înțelegem aici pe
studentii rei, strengari și lenesi, nicidecum, ci pe
marele număr al celor mai diligenti și cu por-
tari de modellu.

Acea ce știu septuagenarii și octogenarii de
astăzi de la părinți și bunii (moși) lor, este puru
și simplu, că contimpuranii lor romani nu erau
suferiți se ambele la nici-o școală, dacă nu erau
nobili sau ici-colea câte-unu fetioru de popă. Dacă
și fii nobili erau tractati cu titlul latinescu „de
patibulande valache“ sau ungurescu de „akasz-
tofára való oláh“, adeca valachu bunu de spen-
diuratu; pe lângă acesta erau palmuți foarte desu
pentru toate nimicurile, uneori până le dădea sângele
pe nasu și pe gura, era batai'a cu nulele preste
pele góle, cum se aplică și de către poliția la
femeile publice ori hótie și la țigani, era și în
școală pentru romani operațiune de toate dălele; de
atunci a rămasu proverbiulu: A fostu batutu cu
nulele, în cătu 'ia saritu sângele în grindă. Totu
asia a fostu usitatu și corbaciulu cu trei curele
late și scutic'a, adeca batiulu, la studenți că
și în casarmă. Mai nici-unu profesor nu scia
nimicu romanesc, sau dacă și scia, nu voia se
esplice romanilor nimicu în limb'a lor. Toate acestea
erau întocmite în adinsu asia, pentru că și acei
tineri romani cari doriau se învăție câte ceva, se
se spărie și se fuga de școală că și de robia, că de
temnitiă rea. „M. Polgár“ dice, că în dălele
noștre profesorilor le succede a goni de la școle
pe studenții de romani chiar și numai prin bat-
jocuri și balacării de ale lor; cu cătu era mai
usioru celor de înainte cu o sută de ani a'i goni
cu palmi, cu pumni, cu smulsu de peru, cu tranteli
de banci, cu nulele, scutice, corbace?

Apoi dacă cum s'a făcutu, că până în dălele
imperialului Josifu II esisera atât omeni învățati
dintre romani, în cătu s'au vedutu înaintati dintre
ei anume în armata la ranguri de ofițari până
la maiori, și chiar generali că Duca, în statulu
civile până la consilieri de guvern și de curte,
mai totu ardeleni, că Mehiesiu fiu de protopopu, că
Stefanu Costa din Hunedórá, că Budai-Deleanulu
dusu la Leopole s. a. s. a.? Cum de în dălele
lui Josifu II și Leopoldu II se începă și cultivarea
cu totu adinsulu a limbei și literaturii romanesci?
Oh, această revoluțiune de spirite romanesci nu s'a
întemplat nicidecum din bunătatea și iubirea

domnilor profesori magiari către tinerimea ro-
manescă, ci din voinți'a altora, la cari ei n'au
fostu în stare se reziste atunci, precum nu voru
reusi nici în dălele noastre la nimicu din câte pla-
nuescu dumnealor în cea mai bună înțelegere cu
toti ceilalti conspiratori în contra vieții nationale
romanesci.

August'a dinastia de Habsburg a prinsu ne-
spusu de greu rădăcini în Ungari'a și Transilvani'a;
proba necurmătele resbóie pornite chiar și cu chia-
marea turcilor în ajutoriu contra ei. Începându
de la Ioanu Zapolya, dară mai virtosu de la impe-
ratorulu Rudolful II, de aci înainte sub Gabr. Bethlen,
ambii Rákoczy, apoi Tököly, Franciscu Rákoczy,
sub Carolu VI (1736) necurmătele resbóie și conspira-
țiuni până în 1848/9. Cele mai multe resbóie și
comploturi au avutu caracteru per eminentiam
religiosu. Dinasti'a Habsburg în unele timpuri
mai catholica și decâtu pap'a, dominată cu totulu
de către iesuisti, decisesă a estermine calvinii și
luteranii. Intocma asia principii țierei și aristo-
crati'a calvină a fostu totudeauna prea decisă a
estermine catholicismulu anume din muntós'a Tran-
silvani'a, ceea ce 'ia și succésu în partea cea mai
mare a țierei. Unii că și alții identifică domni'a
și chiaru statulu cu religiunea și vice-versa. Atunci
veni în minte cabinetulu din Viena de a restabili, în-
mult și consolidă catholicismulu în Transilvani'a cu
ajutorulu poporului romanesc, care și
înainte cu 200 de ani întrecă departe la număr
pe celelalte nationalități sumate la unu loc. Dacă
ce folosia dinastiei unu popor, carui îi scosera
ochii sufletești, că se nu mai vedea nimicu în
lumea aceasta? Asia dară alesă în primii 50 de
ani câteva mii de tineri romani, mai totu fii de
nobili și de preoti, pe cari îi dătera pe man'a
iesuitorilor, era acestia îi infundă în internate, se-
minarie, școle normale, gimnasie, institute de ale
lor, era pe alții îi trimisă la unele facultati în
Viena, Rom'a, Leopole. Iesuisti dătera în man'a
băiatilor romani catechismulu lui Petrus Canisius
și doctrinele lui Thomas a Campis, totuodata inse și
limb'a latină cu toti auctorii sei classici, cu isto-
riile din toate timpurile și staturile scrise în acea
limbă.

Nu s'au făcutu toate acestea pentru ochii cei
negrii sau caprii ai romanilor; dară ce ve pasa?
Romanismulu a reînviatu, păt'a de pre mormentulu
lui a fostu delaturată; mai departe era tréb'a lui,
că de și numai împletecându pitiórele, seși vedea
de drumu înainte. Iesuisti aveau mare interesu a
tracta cu atâtu mai omenește pe școlarii și stu-
denții romani, cu cătu acestia erau mai reu goniți
din școlele calvinesci, în care nu'i suferia aristo-
crati'a, și din cele luterane, unde nu'i suferiau
patricianii sasi, sau cum le dicu românii „Bahori,
Gaburi.“ Iesuisti au fostu în punctulu acesta multu
mai ageri decâtu popii, profesorii și aristocrații
calvinilor, încă și decâtu patricianii și popii sasi-
lor. Ei aveau mare trebuința de romani la sco-
purile lor, pe care le urmăreau cu consecența de
feru. Erau ce e dreptu, unii iesuisti de nationa-
litate magiara, cari uneori incurău itiele, dară li
se aflăse acu și de joculu acestora.

În fine iesuisti s'au dusu p'aci încolo, încar-
cati de anathem'a papii Ganganelli, în Transilvani'a
inse au rămasu institutele lor deschise și sustinute
sub protecțiunea dinastiei prin episcopulu romano-
catholicu din Transilvani'a, cu profesori din alte
categorii de calugari și de mireni. Românii acumă
erau dedati cu ele și își trimiteau pruncii mereu
la școle.

Într'aceia se deschisesă și școlele latino-
romanesci din Blasiu, între nespuse greutăți,
din caus'a mai virtosu a obstinatei și cerbicósei
resistențe a celor optu consilieri calvini și luterani
din guvern, până ce capulu dinastiei tăia la me-
diolocu și le înfrână cerbică. Cădiut-a victima
și episcopulu Samuilu; cu unu adevăratu martiru

mai multu; dară acum românii își aveau școlele
normale, gimnasiale, internate de băiați (calugarasii),
seminariu de teologi, stipendisti pe la unele facul-
tati, și pâne de grău pe fiacare di pentru două
sute de băiați, ici-colea și câte o școluță prin
țiera, până cându sub imperatul Josifu II se des-
chisă mai multe, mai virtosu în comunele celor
două regimente granitierie și în unele orășiele.
Acumă părinții de romani nu mai aveau trebuința
asia mare, că se stea cu caciul'a în mana de
înaintea câte unui dascalenciu cu nadragii peteciți
în genunchi și la fundu, că se le învăție băiații la
ABC între batai barbare. În Blasiu încăpeau până
la 500 de băiați și junisiori, în școlele regimen-
telor și mai multi.

Cu toate acestea, cu întinderea luminelor și
schimbarea succesivă a împregiurarilor mai virtosu
de la catastrofa din a. 1784 românii simțiau totu
mai multu imperiós'a necesitate de ași da la
școle cătu se poate mai multi din fii lor, prin ur-
mare și la școle ungurești. În altu articlu vom
vedea cum a fostu tractată tinerimea romanescă
în școlele ungurești, anume de la inaugurarea reac-
țiunei din 1815 până în a. 1848 și chiar după
aceia până pe la 1860. Cum sunt tractati de
atunci încóce, ne spusese „M. Polgár.“

Societatea arheologică și istorică din Dev'a.

Acea societate tină își tinu adunarea sa
generală în 30 Maiu a. c. la Dev'a, unde se afla
și resediența comitetului său, sub conducerea eru-
ditulu domn comite Geza Kun, că presedinte,
cu unu discursu foarte instructiv. Conformu pro-
gramei se citi raportulu anual despre activitatea
comitetului și progresele sale făcute preste anu,
două dissertatiuni istorice sau mai bine monografii,
ambele din epoc'a mai nouă, un'a despre biseric'a
reformată și de fostulu gimnasiu reformatu un-
gurescu din Dev'a, alt'a despre falimentulu celu
mare de statu și devalvarea monetei cu pierdere
de 80%, între anii 1809—1811. Acelea mono-
grafii își avură scopulu lor semnificativu nu numai
pentru publiculu ascultatoriu modestu la număr,
ci și pentru alți compatrioti, care se va vedea
îndata ce se va publică.

Dacă propriulu scopu dublu și triplu alu
acestei societăți este fără nici-o asemănare mai
mărețu și mai departe combinatoriu decâtu a se
opri la evenimente istorice moderne; era acela se
poate cunósce numai din statutele sale și a se vedé
cu ochii din colecțiunea de obiecte antice, în partea
lor cea mai mare de sub domni'a Romei în Daci'a
(105—274), cum și din documentele istorice
scrise, adunate până acum de la mai multe familii,
mai toate nobile romanesci din vastulu comitatu alu
Hunedórei, și mai aproape din acea parte, ce este
cunoscută din vécuri sub nume de „țier'a“ sau
districtulu Hatiegului. Colecțiunea de obiecte antice,
că petrii monumentale cu inscripțiuni, că monete,
figuri de bronz și de alte materii, apoi documente
scrise, trece preste două mii, adunate în scurtulu
timpu de 2½ ani. Atătu mai este de bogatu
comitatu Hunedórei de materialu istoricu în toate
partile sale, în mani'a tuturor devastatiunilor
barbare milenare și a necurmătelor înstrăinari,
care se mai continuă până în dio'a de astăzi, spre
cea mai mare dăună a adevărului istoricu și spre
rădăcina noastră a romanilor, cari din toate popórale
acestei monarhii avem cea mai mare lipsă de
scóterea la lumina a întregului adevăru istoricu,
nu numai din periodulu domniei romane, ci dăra
și mai multu din celu ce se începe cu anul 1000
de la Is. Christosu și ajunge până la 1500. În
cătu pentru documente scrise, asia numite chris-
sóve, diplome nobilitare, contracte închiate
între familii, acte judecătorești, veduram într'unu
singuru loc preste 100 (un'a sută), între care nu

numai scrise în limb'a latină, care fusese limb'a oficială și diplomatică a țerei începând dela fundarea regatului Ungariei, ci și chisóve în limb'a slavónă, de cându eră ea limba diplomatică a Țerei romanesce (Munteniei), éra unele și în limb'a gréca. Este învederatu, că chisóvele slavóné și eline nu au pututu se emane dela vreunu rege alu Ungariei sau Voivodu ori principe alu Transilvaniei. Câteva chisóve slavóné din secol. alu 15-lea au fostu trimise la dn. Miklosich membru alu academiei imperiale științifice din Vien'a și celebru slavistu, pe lângă rogare amicabile, că se binevoiescă a le traduce, fiindcă în Transilvani'a nu scimu se avemu altu archeologu slavistu, decâtu pe dn. Cipariu. Scriitoriulu acestoru linii reflectă la domni membrii ai academiei episcopulu Melchisedecu, B. P. Hasdeu directorulu arhiveloru și Al. Odobescu de prezentu secretariu alu ambasadei romane la Paris. Pre câtu știu eu, se mai afla și alți slavisti în Romani'a. În totu casulu chisóvele slavóné aru merită neasemenatu mai multa atentiune din partea romanilor, decâtu s'a intemplatu acésta până acuma.

Din tóta Daci'a cele mai multe monumente vechi se afla în comitatulu Hunedórei. Aici a fostu capital'a Daciei Sarmizaghetusa numita sub domni'a Romei Ulpia Traiana (augusta, dacica.) Ruinele remase din acea capitală, astadi înse coperite cu pamentu, precum și ruinele dela vreo diece sate de prin pregiuru sunt pentru Transilvani'a și chiaru pentru tóta romanimea aceea ce este Pompei pentru Itali'a. Mesurandu pe de asupra, fia și numai cu pasii, locurile pe unde au fostu amfiteatru, arena, castrum, unele temple și alte edificii publice, acea capitală a trebuitu se fia avutu în unele timpuri celu pușinu o sută de mii locuitori; prin urmare aci nu se pôte face nimicu fara sume considerabili. Dupa mine s'aru cere celu mai pușinu 10 mii florini numai la espropriari și la desgroparea edificieloru principali, dupa care aru urmă alte lucrari, la care nu știu dacă s'aru ajunge 100 de mii. În alte țeri înaintate, explorari de acestea s'aru fi facutu cu dieci de ani mai înainte și guvernulu nu ar scóte ochii societății archeologice cu nimica tóta de cinci sute florini, éra publiculu nu ar stă indiferent că și cum cineva stă pe tiemulu unui riu și contempla cu indolentia la cursulu apei, ori că acei dervisi, cari se pocaescu contemplandu'si tóta viéti'a loru buriculu. Abia se pôte crede ce devastatiuni blastemate s'au intemplat la Sarmizaghetusa chiaru în scurtulu periodu dela 1847 cându a fostu visitata de către renumitii archeologi, parochulu Ackner dela Sibiu, dr. Fodor dela Dev'a și cav. J. F. Neigebauer din Prussi'a.

Afara de capitală și 10 sate de prin pregiuru, în totu comitatulu Hunedórei dai de monumente antice, pe la comunele număróse de pre valea Streiului (Sargetia), spre Port'a de feru către Banatu și Caransebesiu, pe la Hunedór'a, la Dev'a și prin pregiuru. La satulu Vetielu distanția de 1½ ora dela Dev'a, sunt ruinele unui minunatu castrum romanum, din alu carui materialu „domnii” au facutu în a. 1806 drumulu ce duce la Vien'a și din pietrile cele mari patrăte unu zidu aparatoriu de către Murasiu. Neigebauer pe acei domni amabili îi numesce vandali (pag. 52). Dela Vetielu se scosera până în a. 1847 monumente și alte obiecte în număr de 163, din care la vreo 60 sunt monumente cu inscripțiuni. Aci se pune cetatea Tiriscum, un'a din coloniile cele mai mari, care s'a întinsu de alungulu pe malulu Murasiului, până unde este astadi satulu Mintiū (Némethi).

Aci înse eramu se atingemu numai scopurile Societății archeologice și istorice din Dev'a, éra nu se dăm descrițiuni de ruine și monumente.

Unu alu treilea scopu alu numitei societăți este, că în Museulu archeologicu ale carui începuturi s'au facutu, se se adune și porturi (costume) de ale poporului, anume de acelea, în care se descopere forme (croituri), desemnuri și cuseturi antice, precum se vedu pe monete antice, pe statue, pe statu'a lui Traianu în Rom'a, pe reliefe, vase etc. și precum se scotu din ruinele dela Pompei. Poporatiunea română are porturi nespuse de variate, dintre care în mani'a toturor modelor și corciturilor moderne, cele mai multe 'iau remasu prin tóte generațiunile, sau prea pușinu sau nicidecum stramutate. De unde au romanii porturile acelea și de cându? Cum și pentru ce le-au conservatu până acuma? Éca de ce tréba mai sunt espositiunile ethnografice! Comparati de ex. catrintele și camesile femeiesci din Daci'a cu cele din Dalmati'a, cu cele din muntii apenini din regiunile Romei, cu cele din Abruzzi (Neapolitani)

și apoi se vorbim despre originea lor. Cautati apoi la camesile lungi ale barbatilor, la sierpariele lor late de piele și cu catarami, în fine la opinci și apoi le comparati cu uniform'a legionarilor de pre column'a lui Traianu sau și de airea. B.

La cestiunea agraria din Transilvani'a.

Tóta lumea européna și americana vorbesce și scrie despre cestiunea agraria din Irlandi'a, care se incrunta și móie necurmatu în sange omenescu. Tóta romanimea cunósce și în statulu Romaniei, cum se svercolescu doué partide intru regularea unei cestiuni agrarie, care acolo ar fi pututu se dispara de multu, că se nu i se audia nici de nume, din cauza că în acea tiéra sistem'a feudalistica afurisita nu a fostu introdusa niciodata prin legi positive, că-ci totu ce sémena în Romani'a cu feudalismu, a fostu și este mai multu numai o imitatie, o moda importata că modele de petece și trentie, că cele dela Paris ori Vien'a. Sunt cunoscute și regulările de proprietati din Russi'a începute și continuate sub repausatulu imperatu Alexandru II. Numai cestiunea agraria din Transilvani'a nu e cunoscută nicairi în afara de fruntariile sale muntóse. Cestiunea proprietății, sau dacă voiti, cestiunea agraria nicairi în Europ'a nu este asia de incurcata și — cu esceptiune de Irlandi'a — nicairi asia de periculósa că în Transilvani'a. Cestiunile agrarie dau de lucru guvernelor în tóte staturile, înse cu totulu din alte cauze, cum este de exemplu între altele, locuitori indoiti mai multi pe teritoriu de aceeași marime și de aceeași calitate, idei socialiste și comunistice, care au petrunsu în masele (glótele) locuitorilor. Domnescu și în Transilvani'a idei comunistice, înse numai în sfer'a superióra a societății, în care la multime de individi lipsesce orice simțu de dreptu, apoi la asia numitii proletari ai inteligenței, ómeni cari n'au se pérda nimicu, decâtu numai se castige prin rapacitate. Propriulu popor de tóte trei nationalitățile, romani, magiari și sasi, este conservativu în adevératulu și nobilele întielesu alu cuventului, prin urmare adoratoru alu proprietății, cascior'a și agrulu, gradin'a și fenatiulu seu sunt viéti'a sa, vit'a domestică amic'a sa. Acestu puternicu simțu de proprietate este la noi, că se dicemu asia, bombardatu că de ani 15 încóce întocma că în dilele regelui Dobje László.

Trecuramu în septeman'a Rosaliilor prin hotarele unui mare număr de comune satesci și câteva orasiene, nu pe cale ferată, ci cu trasur'a; avuramu ocaziune a face esperienti'a cea mai tristă asupra executării celor 12 puncte ale legii din 1880, combatute în proiectu cu multa logică și vigóre în diet'a Ungariei de către deputati că avocatulu Part. Cosma și alții, supusa la critica meritată de către conferenți'a avocatiloru adunati între acelea împregiurari la Sibiu.*). Jurisconsultii de nationalitate românească își facusera datori'a, că și diariile romanesce; dăra legea nouă se infintia asia precum au voitu aceia, cari sustinu actual'a sistema demna numai de cuceritori. Temerile romanilor sunt justificate preste tóta măsur'a prin aplicarea practică a legii. Se pare între altele, că pentru comunele romanesce a devenitu regula generală, că se pérda mai tóte processele urbariale, éra advocatii cei mai capabili din cāti pórtă processe de acelea, se simtu prea adesea că și cum aru stă pe grătariu inflacarat. S'ar insielă înse cine ar crede, că comunelor curatu magiare sau amestecate le-ar merge în processele urbariale multu mai bine de câtu celor romanesce. Noi amu sci numi destule comune magiare, care se apara că desperate în contra rapacității, și altele, care sunt déjà ruinate.

Proclamațiuni revoluționare.

Citimu în „Luminatoriulu” :

„În septeman'a trecută „N. freie Presse” din Vien'a și după ea „Pester Lloyd” aduseră scrieri, cum-că din Romani'a s'aru fi trimisu pre cale secretă o multime de proclamațiuni revoluționare către romanii din Ardealu, Ungari'a și Banatu, fără de a fi cutediatu se publice cuprinsulu acelor proclamațiuni de uritu și scarnavu ce érá. Noi nu

*) Rogam pe totii compatrioții buni, cari au informațiuni exacte și documentate despre nedreptăți de natur'a acésta, se ni le comunice, dacă nu spre publicare, încăi spre ale folosi în alta formă, la alte locuri.

amu avutu onóre a vedé aceste proclamațiuni, deci nici că ne putemu exprima asupra continutului lor, în câtu înse pentru faptu, ascuram pre neveduti și necunoscutii „irridentisti romani” că nu consimțim cu ei de felu, nici vomu consimți, cându va. Romanulu dice că „paserea se cunósce după glas”; asia e și cu „irridentistii romani”. Li vedem că ei, dacă sunt romani, ceea ce noi nu credem, ei sunt niste eroi de gura, cari alarmédia lumea pe sub ascunsu, dar, în câtu pentru fapta și curagiu, ei remanu ascunsi, că se nu făcă nimicu pe cale solidă și se nu-i lovésca nici glontiulu nici rusinea de romanii solidi și serioși. Poporulu romanu din Austro-Ungari'a e și va fi totdeauna cu multu mai maturu, solidu și seriosu de câtu se venedie după paserile nevedute din tufisii; apoi mai au romanii și alte însusiri cu multu mai demne și mai nobile, însusiri adevératu barbatiesci: că sunt sinceri și destulu de curagiosi, că se spuna dusmanilor și apesatorilor lor verde în ochi, pe fétia și cu frunte deschisă, tóte apesările și neindreptățile ce li se făcă din partea acelor, și se-si apere drepturile lor cu tóte mijlócele permise, legali. Și dacă aru veni tréb'a chiaru la resbelu séu la revoluția, atunci o voru face-o ei, érași francu și lamuritu, pre cum o făcă la 1848, dăra nici cându nu voru ascultá de glasurile paserilor din tufe.

Insemne'si deci „irridentistii romani” acestea bine, și în venitoriu, ori se ése pre fatia, ori crutie-si ostenelele și postportulu pentru acele proclamațiuni, că-ci „Dacoromani'a” preste totu, dacă se va face și întemeiá cându va, nu va esi din tufa; éra în câtu pentru Romani'a credem, că dacă va veni tréb'a până acolo, că se detronedie pe Carolu, apoi acést'a éra nu se va poté face cu paseri din tufa, ci cu barbati resoluti și energiosi. Opiniunea atātu pentru un'a câtu și pentru alta „fapta mare” nu se va formá nici respandí în publicu prin proclamațiuni anonime-revoluționare pre cari nime nu cutédia a le primí dela posta, cu atātu mai pușinu a le cetí și conservá între obiectele studiului seriosu.

Éta ce dice „Romanulu” din Bucuresci în acésta afacere :

În „Neue freie Presse”, dela 21 Maiu, gasimu următoarele renduri, cari voru surprinde pe totii Romanii.

„Manifestulu transmis de Romani'a Irredenta, cu ocaziunea aniversării ridicării Romaniei la rangulu de regatu, la tóte supt-comitetele din Romani'a, Transilvani'a, Banatu și Bucovin'a, este mai cu deosebire contra principiloru romani din cas'a Hohenzollern și contra Austro-Ungariei. Reproducereá lui este peste putintia. Se pôte spune numai, că manifestulu declară, că civilisatiunea este amenințată de Germanii dela Nordu și Sudu, propoveduesce unirea popórelor latine pentru nimicirea Germanilor, îndemna pe totii romanii, fără deosebire de partita, la luptă contra strainului uritu și espune, că programa, detronarea dinastiei Hohenzollern, pre cum și formarea unui imperiu dacoromanu. Manifestulu a fostu tipăritu într'o tipografia secretă din Bucuresci.”

Atātu începutulu câtu și sfirsitul acestoru renduri dovedescu, că pretinsulu manifestu este séu o curată inventiune, séu că este scrisu de reu voitorii acestei țeri. Nu este romanu care se nu scie în modu pozitivu, că la noi nu este o Romani'a irredenta.

Toti știu asemenea, că la noi nu pôte fi nevoie de tipografii clandestine, libertatea presei fiindu absolutu de mare.

Afara d'acestea, amici'a ce ne arată diariulu „Neue freie Presse”, în casulu de fatia, ne-voindu a publica manifestulu, dă locu, voitoriloru nostri de reu a se prefăce că credu, că dacă esista unu asemenea manifestu, elu emana dela unu grupu politicu din tiér'a nóstre.

Acést'a înse este peste putintia. Toti știu că cei mai cutediatorii din opozițiune n'au mersu asia departe. Nici manifestulu dlui Maiorescu, nici chiaru acel'a alu dlui Grigore Sturza, nu potu da locu la presupunerea, că ar fi la noi o partita care se aiba o programa atātu de smintită și atātu de periculósa pentru esistenți'a statului romanu.

Dacă dar' va fi esistendu unu asemenea manifestu, totii romanii sunt convinși, că elu nu pôte fi facutu de câtu afara din tiér'a și de straini inamici ai Romaniei.

Multiamindu dar disului diariu de denunțarea ce face, ilu rugăm a spune de este scrisu séu

nu, si a firmă cu siguranta, că elu nu emana si nu pôte emană dela nici unu romanu. “*)

Cestiunea Dunarei.

Discursulu dlui M. Cogalnicénu
ținutu in siedinti’a Camerei dela 1/13 Maiu.

(Urmare.)

D. M. Cogalnicénu. Cum vedeti, dloru, prin acésta nota Austri’a recunósce singura, că comisiunea européna nu avea chiamarea de cătu se faca unu simplu regulamentu, că ea nu putea chiaru se puna in acestu regulamentu unu principiu care dejá erá inscristu intr’unu tractatu formalu. Dar totu de o-data ea recunósce că aceeași comisiune européna avea dreptulu se creedie o autoritate politica, cu atributiuni largi administrative, judiciare, tehnice, dandu Dunarea unei preponderantie esclusive, ceea ce de trei ori Europ’a respinsese, totu acésta este comisiunea mixta. Spre a dobandi acésta mare concessiune cabinetulu se pare a voi a face concessiuni, care cum vedeti dloru, sunt fórte mici sau chiaru de locu nu sunt concessiuni, pentru că singura Austri’a recunósce, că ántai’a concessiune erá numai de forma, fiindu-că principiulu libertatiei de navigatiunea Dunarei erá dejá scrisu in tractatulu de Paris. A dou’a concessiune erá fórte naturalu s’o faca, fiindu-că este sciutu in dreptulu publicu, că numai autoritatea care face legea, are dreptulu de a o interpretá si de a o modificá. Ei bine, aceste doué umbre de concessiuni le calificá de importante.

„Si par rapport à ces deux questions importantes, urmédia not’a austriaca, nous pouvons aujourd’hui nous declarer prêts à nous ranger aux désirs formulés par plusieurs puissances, il est cependant un point dont le maintien nous est un véritable devoir. C’est la question de la composition et de la présidence de la commission mixte.

Aci, dloru ministri, dloru deputati, aci este bub’a, aci este nodulu gordianu, aci este tóta cestiunea. Voimu sau nu voimu se avemu comisiunea mixta !

Aci Austri’a ne declara, că nu transigédia. Prin urmare, de géb’a ni se mai vorbesce că se pôte amendá ori ante-proiectulu ori propunerea Barrère, care in capulu seu o mantíne ; si acésta se creedia prin unu simplu regulamentu alu comisiunei europene ce, mai repetu, nu pôte avea calitatea de cătu de a aplicá Dunarei dîn susu de Galati, regulamentele ce le-a facutu pentru Dunarea dîn josu de acestu orasiu. Si ce insemnédia acésta comisiune mixta : este modificarea mai multoru tractate, este darea Dunarei romano-bulgare in mánile unei dominatiuni esclusive, ceea-ce n’a voit-o nici tractatulu si conferinti’a dela Paris, nici tractatulu dela Londr’a, nici chiaru acelu dela Berlin ; este inlocuirea pe Dunare a preponderantie rusescei care nu mai esista, prin preponderanti’a exclusiva si privilegiata a Austriei. In fine, acésta comisiune mixta, ori cum ‘i se va dice, este rapirea Dunarei dîn mán’a stateloru riverane, Romani’a si Bulgari’a.

Dloru deputati, este trebuintia se ne punemu a analisá in démenuntu compunerea acestei comisiuni mixte ? Ni se cere că ea se fia compusa de delegati a trei state riverane, éra Austri’a, statu neriveranu se ‘i fia presiedinte perpetuu, si cu voce preponderanta. Dloru, dvóstra scíti că in sistemulu parlamentariu daca este o lupta mare, care adesea hotarasce, putemu citá cestiunea presiedintiei, chiaru in corpurile legislative. In regimele cesariane, buna-óra, dupa sistemulu lui Napoleon presiedinte se numia de puterea executiva, si

acésta avea o influentia fórte mare. Tiér’a se recratu in parte contra statutulu lui 2 Maiu, pentru că numirea presiedintiei corpurilor legiuitóre erá data puterei esecutive. Nu viu aci se plededi in favórea impregiariloru estra-ordinare ce au motivatu actulu la 2 Maiu. Me marginescu a cita si recunósce, că acésta erá de natura a radicá regimulu parlamentaru unulu din atributele sale cele mai importante.

Asia dar se venimu la timpulu actualu alu unui regimu cu totulu parlamentaru si dicu : daca pe onor. nostru presiedinte l’amu proclamá presiedinte pe viatia, acésta s’ar putea numi numai o presiedintia de deferentia, de onóre fàra importantia politica. Prin insusi acésta nu ‘i-amu conferi drepturi si puteri intinse ? Apoi prin insusi acésta, presiedintele n’ar avea dreptulu că se ne chiamo candu ar voi, că se ridice siedinti’a candu ar voi, si mai multu sau mai puțin n’ar avea influentia nu numai asupra ordinei dilei, dar chiaru asupra otaririi afaceriloru ? (ilaritate.)

Presiedinti’a comisiunei mixte data in mán’a Austriei nu este dar o presiedintia data de deferentia, fiindu-că este imperiu si celelalte staturi sunt numai regaturi si principaturi ! Si apoi pentru ce acésta deferentia ? Apoi in comisi’a européna unde este represintata Europ’a intréga, presiedinti’a trece á tour de role la toti delegatii ; ast-felu, ‘mi se pare, anulu viitoru ea va fi presidata de colonelulu Pencovici, care represinta o tíera ce se declara de necapabila de a face politia pe Dunare !

D. Chitiu, ministru de justitia. A presidatu anulu trecut.

D. M. Cogalnicénu. Cu atátu mai bine, va se dica atestati că insusi comisiunea européna pôte fi presidata de cătra delegatulu Romaniei.

Si prin urmare, colonelulu Pencovici, fàra a lipsi respectulu datoritu unui mare imperiu, ar putea presidu in comisiunea mixta, daca ar fi se esiste. Dar celu puțin cu consimimentulu nostru ea nu va avea viatia ! Inca unu esemplu. Avemu comisiunea fluviala a Prutului, din care facu parte Austri’a, Russi’a si Romani’a. Acésta conventiune este incheiata candu Romani’a erá inca vasala. Ei bine, presiedinti’a acestei comisiuni s’a datu delegatulu tieiei vasale ! Apoi, dloru, pentru, ce in acésta comisie mixta s’ar privi că desonóre, daca si Romani’a á tour de role i-ar avea presiedinti’a. Vedeti dar, că Austri’a primeste a face concessiuni pe care le calificá de importante, dar tíne la presiedintia, pentru că presiedinti’a nu insemnedie numai o simpla cestiune de eticheta, dar represinta drepturi si preponderantia ! Dloru lasandu la o parte presiedintia, se vedemu daca tractatulu de Berlin dá Serbiei altu dreptu de cătu că delegatulu ei se ia parte la facerea regulamentulu privitoru la navigatiunea dintre Portile de feru si Galati. Serbi’a este unu statu danubianu importantu. Este scaldata de Dunare, inse Dunarea ei este dincolo de Portile de feru ! Totusi ea are dreptu se fia chiamata că se’si dica cuventulu in privinti’a navigatiei dunarene ! Si o data sparte Portile de feru, negresitu că va disparea si regimulu indoitu sau mai bine dicundu intreitu care este facutu Dunarei va trebui se dispara, si ast-felu si Dunarea se aiba unulu si acelasi regimu, precumu ilu are Rinulu si alte fluvii conventiale. Inse pàna atunci Serbi’a nu este statu danubianu in josulu Portiloru de feru ; nu are nici intindere mare de tiermuri, nici interesse.

Cum dar se pôte primi Serbi’a intr’o comisiune mixta, insarcinata cu administrarea, cu politi’a, cu hotarirea chiaru in conflicte in cestiunile Dunarei dîn josu de Portile de feru ? Si putemu noi se primimu acésta ? Dupa textulu propunerei Barrère ce ni s’a presintatu, Serbi’a ar avea 5 kilometri in josu pe Portile de feru ; Romani’a si Bulgari’a au 1400 de kilometri ! Lasandu acum presiedinti’a Austriei, cu sau fàra voce preponderanta, de o parte, intrebú : putemu noi se primimu că se ne gasimu fatia in fatia, Bulgari’a si Romani’a avendu 1400 de kilometri de intindere pe Dunare, se ne gasimu dicu, fatia in fatia cu doué puteri, din care un’a nu are unu palmacu de tiermuri dunarene si alta avendu numai 5 kilometri ? (aplause). Ve facu intrebarea : fia-care din dvóstre in viati’a dvóstre privata, in interesele dvóstre particulare, ati primi că se fíti maiorisati, sau celu puțin se ve puneti in tovarasie doui cu doui, din care doui se pue la mijlócu 10 mii de galbeni, éra cei-alti doui unulu se nu pue unu galben si altulu numai cinci galbeni ? (ilaritate.)

Vedeti dar prin insusi aceste anomalii, că comisiunea mixta nu are conditiuni de a putea fi, de a putea functioná ! Si acésta a dovedit’o Serbi’a.

Serbiu sunt o natiune fórte positiva, ea s’a folositu de imprejurari, ea ‘si-a facutu tóte interesele ei, ea a incheiatu cu Austri’a unu actu de navigatiune, pentru apele ei ; fórte avantajiosu pentru densa. Austri’a ‘i-a facutu mari concessiuni cari nu sciú daca ni le-ar dá in urma, candu ar fi se tractamu dela unulu la altulu.

Dar cá contra-concessiune Serbi’a si-a unitu votulu cu acelu alu Austriei in afacerea Dunarei bulgaro-romane. Pentru ce, ‘si-au disu ministrii serbi, se ne punemu in cërta cu Austri’a pentru puținéle kilometre de Dunare, ce avemu in josulu Portiloru de feru, noi care avemu de regulatu cu Austri’a atâtea interese cu multu mai importante ? Ast-felu se fimu bine incredintati, că Serbi’a in casulu de fatia va votá cu Austri’a in contra nóstra, in contra fratiloru sei de durere si de suferintie seculare si pôte si de interese viitóre ! Eu, nu criticu de locu purtarea nici unui statu independent, fia-care statu are politic’a sa, trasa dupa interesele sale. Bine a facutu Serbi’a de ‘si-a cautatu de interesele ei, fàra a se ocupa de interesele nóstre, uitandu simpatiile nóstre seculare pentru dens’a. Dar si noi acum avemu dreptulu se dicemu : ce cauta Serbi’a in Dunarea nóstra bulgaro-romana ? Cum noi se primimu că Serbi’a alaturi cu Austri’a se ne maiorisedie in apele nóstre ?

Ei, dloru, socotescu că simtimentulu dvóstre si de patriotismu si de dreptate se revolta la acésta intrebare si acesta este inca unu motivu puternicu, că se nu primimu comisiunea mixta. Totusi eu credu, că curendu sau tardiu, poporulu serbu va vedea că nu este dreptu, că nu este chiaru pentru densulu, că pentru interese speciale, trecátore se se plece a se face instrumentulu impilarei alu fratiloru sei de religiune, fratiloru sei de suferintie in trecut, si pôte si fratiloru sei de acelasi viitoru (aplause prelungite).

Cum vedeti, Serbi’a nu are ratiune de a lua parte la comisiunea mixta. Mai remane dar Bulgari’a si Romani’a. Apoi ce comisiune mixta se mai pôte face ! Aflandu-ne doui, noi, Romani’a cu Bulgari’a, ne vomu regulá afacerile nóstre prin fratiésca intielegere. Fia-care vomu remanea stapani liberi pe tiermuri, pe apele nóstre, si unde va fi de a se luá dispositiuni in comunu, le vomu regulá prin tractate fia si sub privigherea comisiunii europene, dar nu in sinulu unei comisiuni mixte ! Dlu ministru de externe a tínutu unu lungu cuventu — sunt multe din aceste cuvinte la cari nu me unescu — dar a disu unu cuventu dreptu, că nici o putere européna nu se pôte plange că Romani’a a oprimatu libertatea navigatiunei Dunarei ; din contra, daca i se pôte imputá ceva este, că a inlesnitu chiaru licentia pe Dunare, si inca aceea licentia a fostu numai in interessulu Austriei.

Daca a facutu concessiuni, le-a facutu numai Austriei. Domnii nostri vasali, nesiliti de nimeni, au datu cei d’ántaiu drepturi, privilegiuri, inlesniri, chiaru proprietati companiei austriace de navigatiunea austriaca in apele nóstre, si asta-di că recunoscintia ni se dice : fiindu-ca vapórele mele percurgu apele vóstre, fiindu-că marin’a mea prospera pe tiermurile vóstre, fiindu-că comerulu meu s’a intinsu in tiér’a vóstra, apoi reclamu că acolo unde amu interesse se amu si drepturi, acum voiescu se dominediu pe aceea apa, unde comerulu meu s’a intinsu, multiamita voue (aplause.)

Éta pentru ce, dloru, din inceputu si dela o margine a tieiei pàna la ceal-alta, s’a ridicatu unu glasu de impotrivire energicu si constantu in contra comisiunei mixte, că contrarie tractatelor dela Paris si Berlin, că prin insusi forti’a lucrului neputendu-se institui, si in fine că contraria drepturiloru si interesselorú nóstre.

(Va urmă.)

La memorialulu publicatu in Nr. 40.

Subscrierile puse la acelu memorialu au remasu nepublicate prin o trecere din vedere. Acelea sunt :

Ai Escelentiei Sale Archiepiscopesci si ai preaveneratulu Conciliu devotati filii : Georgiu Papp, Vice-Archidiaconu ; Gavrilá Lazara Porcarietianulu, parochu gr. de Sanislau ; Alesandru Borupe m. p., magistru postariu, Sanislau ; Stefanu Cosmutia de Cernesti m. p., notariu com. in Sanislau ; Mihaiu Kirilla, parochu de Ciomocosu ; Mihaiu Muresianu, parochu de Resighe ; Mihaiu Buttyánu, propriet. in Ciomocosu ; Todoru Selagianu, invetiatoriu in Auvridu ; Georgiu Darabosu, parochu in Dengelegu ; Georgiu Dorka ; Gavrilá Moc’a ; Ilia Cosm’a, curatoriu in Dengelegu ; Georgiu Nagy ; Joanu Seresu ; Vasiliu Lungu, curatoriu in Reszege ; Joanu Fekete, curatoriu in Sanislau ; Gregoriu Demianu m. p., invetiatoriu in Dengelegu ; Paulu Magaru m. p., cantoru-inv. in Sanislau ; Vasiliu Tamas m. p., parochu in Auvridu ; Georgiu Muresianu m. p., invetiatoriu in Sanislau ; Demitriu Papp m. p., advocatu si proprietariu in Vesendu ; Vasiliu Belme m. p. jude comunalu in Vesendu.

*) Noue nu ni s’a intemplatu se vedemu nicairi vreunu exemplariu din vreunu pamfletu precum se dice că ar fi ajunsu la cunoscintia diariului „Neue freie Presse“. Ceea ce scimu noi si dupa lunga esperientia din alte timpuri si epoce este, că pamflete de acelea revolutionarie, dara totudeauna anonime publicate cá din partea romaniloru si in numele lor, sau sunt machinatiuni prea bine platite din fondulu de dispositiune alu vreunui ministeriu vrasmasiu alu poporulu romanescu, sau sunt : numai exercitiu in stilu alu unor junisiori cari inca n’au invetiatu nici a se spala bine dupa urechi. In ambele casuri ele dau guverneloru ocaziune prea bine venita, că se’si inmultiesca spionii, se turbure linistea familiiloru, se recomande suveranulu luare de mesuri tiranice, se trantésca pe romani si mai reu la parete. De aceea subscriemu si noi reflec-siunile „Luminatoriululu“ dela Temisiór’a Nr. 42, cu atátu mai virtosu, că ne este grétiá de ómeni clandestini si poltroni din natur’a lor, cari voru se scótiá castanele dîn spudtia totudeauna cu degetele altora. Nu cu secaturi de acestea s’a schimbatu vreodata chart’a Enropei, ci prin concursulu mai multoru evenimente de caracteru universale, candu apoi in capu se’si stea cineva, si totu se inplinesce sau nu, aceea ce voru poterile Europei.

Datu in conferința noastră districtuală ținută în Dengelegu la 20 Maiu 1882.

Din corespondenție particularie aflăm, că memoriale și petițiuni de coprinsulu și de natură celor două publicate în coloanele acestui diariu au ajuns atâtu din archidiecece, cât și din cele trei diecese greco-catolice romanesci în număr de 22, între care mai multe din diecesea Gherlei, în a cărei resediență se și manifesta cea mai apriga resistență în contra sinodalității cum și cea mai cerbicioasă defensiune a domniei episcopesci absolutistice întru întielesulu strictu alu. cuventului. De altminteră se dice, că asupra coprinsului aceluor petițiuni s'a și facutu vorba multa în sinodulu provinciale, și că în discușiunile urmate s'au produs argumente numeroase și tari în favoarea postulatelor respicate în trensele, în fine că dintre archierei numai unulu le-a combatutu cu o perseverență demna de teologii scolastici din secolulu alu 14-lea și alu 15-lea, cum și de unii episcopi serbesci, cari de câțiva ani încoco au lucratu din respoteri pentru departarea mirenilor dela orice amestec în afaceri bisericesci, sau cum se dice în canoane, Circa sacra.

Sciri politice importante.

Proiectulu Barrère, relativu la comisiunea danubiana mixta cadu în Dunare. Causale în detaliu încă nu sunt cunoscute bine, destulu înse că proiectulu a cadutu. Atâta se scie, că dn. colonelu Pencovicu delegatu alu Romaniei a votatu în termini categorici în numele guvernului contra, prin urmare cerut'a unanimitate de voturi a lipsitu. Se mai adaoge înse, că și delegatul Bulgariei l'a respinsu, apoi unii delegati de ai poterilor mari au propus la elu modificari de unu coprinsu, carele sub o forma sau alta nimiceau toate scopurile Austro-Ungariei. Asia tota cestiunea aceea scabră s'au amanatu din nou și a remasu că ea se fia reasumata și tractata érași din cabinetu în cabinetu.

— In caus'a Egiptului poterile s'au invoitu că se convoco conferenția europeană, că-ci lucrurile se incurcarea foarte tare.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Jalnicii parinti, frati, sóra, cumnatu și cumnate cu ánim'a franta de durere aducu la cunoscinti'a toturor rudeniloru, amiciloru și cunoscutiloru jalnica și tempuri'a mórte a iubitului loru fiu respective frate și cumnatu

Florianu Popu,

magistru în farmacia, carele au repausatu în Domnulu în urm'a unui morbu îndelungatu, dându'si sufletulu nobilu în manile Creatorelui în 4 Juniu st. n. la 8 óre sér'a, în alu 27-lea anu alu fragedei sale teneretie.

Osamintele repausatului s'au astrucatu spre eternulu repausu în 6 Juniu st. n. în cimiteriulu localu.

Bucérdea vinósa (Boros-Bocsárd), Juniu 1882.

Fia'i tierin'a usióra și memori'a binecuvântata!

Jacobu Popu proprietariu, Sofi'a Popu n. Giurca, cá parinti. Dr. Joanu Popu, Nicolau Popu, secretariu reg. financiaru, cá frati. Mari'a Metesiu n. Popu, cá sóra. Moise Metesiu notariu cercualu, cá cumnatu. Corneli'a Popu n. Popovicu, Agația Popu n. Gombosiu, cá cumnate, Romulus J. Popu, nepotu minorenu.

— (Jubileulu de 30 de ani) pre carier'a profesionale a directorului academiei reg. ung. de drepturi de aici Dr. A. Sentz s'a serbatu în 1 Juniu a. c. într'unu modu solemn. Invitatu de o deputatiune compusa din doi prefessori și trei ascultatori de drepturi, aparú jubilanțele directoru la 12 óre a. m. în sal'a frumosu decorata a academiei, unde fú intempinatu din partea tinerimei cu viu strigari de se traisca. Profesoru Dr. Fölkel introduse serbarea prin frumoșe cuvinte adresate jubilateralu și tinerimei, după aceea profesorulu Domanovsky în numele corpului profesionale, ér' ascult. de an. IV. Benkő în numele tinerimei academice oferira după cuventari pline de semtiementu câte o adresa cu totu atâta arta și gustu lucrate, pre câtu sunt cu afectiune compuse. Jubilanțele multiami emotionatu pentru onórea și distincțiunea dovedita în acea di memorabile pentru densulu.

Sér'a a fostu banchetu academicu, la care s'au ridicatu numeroșe toast în toate trei limbele patriei, replicandu-se și din partea jubilateralu în aceleasi limbi. Într'unu modu intimu și cordialu, cá si motivulu intrunirei, fú serbata aceea di din partea profesoriloru și ascultatoriloru acelu institutu, în care sub professur'a jubilateralu s'au pregatitu atâti romani pentru dificil'a lupta pe terenulu juridicu.

— (Fidantiare.) În 29 Maiu a. c. dlu Franciscu Hossu-Longinu, avocatulu în Dev'a, si-a incredin-

tiatu de fiitoare consorta, pre gentil'a și frumós'a dsióra Elen'a Popu fiic'a dlui George Popu din Basesci (Selagiu) proprietariu și mai multi ani fostu deputatu în diet'a Ungariei. Nobilitatea sentimentelor și toate celelalte calitati eminente ale fiitórei parechi, ne îndreptatiescu a'i prognostica o casatoria din cele mai fericite.

— (Reuniunea Sodaliloru romani din Clusiu) va arangea unu Maialu în favoarea fondului seu la 12 Juniu st. n. 1882 în gradin'a la „Capulu turcescu (Törökfő). Inceputulu la 6 óre p. m.

În numele comitetului arangiatoriu:
Dr. Gregoriu Silasi, Josifu Cioplea,
presedinte. cassariu.

Joanu Borsa,
notariu.

— (Errata.) În Nr. 41 la pag. 164 pe col. I-a în locu de „éra Alb'a de astadi abia este câtu o suburbe mica din antic'a Ulpia traian'a, citește: din anticulu Apulum.

Cursuri de Bucuresci în Lei noi (franci).

8 Juniu st. n. 1882.
Fonduri de Statu:

Rent'a romana 1875 5%	1.	89.1/2
Rent'a romana amort. 5%	„	89.3/4
Rent'a romana (R. conv.) 6%	„	98.3/4
Obligatiuni de Statu C. F. R. 6%	„	—
Inprumutulu Stern 7%	„	—
Inprumutulu Oppenheim 8%	„	—
Inprumutulu Municipal 8%	„	90.—
Inprumutulu orasiului Bucuresci cu lose	„	30.1/2

INSTITUTULU VAUTIER

(87) esista de 28 ani 3—3
in Brasiovu.

1. *Obiectele de invetiamentu obligatóre:* Religiuinea, limb'a romana, magiara, limb'a germana, limba francesca, istori'a universală, istoria nationala romana, geografia, fisica, istoria naturala, aritmetica, caligrafia.

2. *Obiectele de invetiamentu facultative:* Limba italiana, limba englesă, limba grăca, piano, musica vocală, desenul, dansu, gimnastica, innotatul.

3. *Lucrulu de mana:* Croituri după mesura.

Pretulu pentru o eleva

pe unu anu 60 galbeni, pe o jumetate de anu înainte. Acesta suma se platește întreaga pentru anul scolasticu, chiaru și dacă elev'a s'ar luá din institutu înainte de terminulu fixatu. Numai fiindu bolnavă se pôte luá o fata din institutu înainte de esamenu.

Mediculu și medicamentele se plateșcu separat.

4. *Lingieră:* 6 cămăși, 6 fuste, 6 perechi ciorapi, 4 cearsiafuri, 4 fetie de perina, 2 prosópe, 2 siervete, 4 camisóne, 4 scufe, 1 tacămu, 1 pa-charu, 1 ceasca, 1 matratia, 6 perne, 1 cuvertura.

Numerulu fetelor crescute în acestu institutu se urca peste o mie, între care 53 au fostu crescute fara nici o plata, și chiaru în timpul de fatia sunt 3 domnișóre romane, care sunt scutite de ori-ce taxa.

Primirea în institutu se face în ori-ce timpu, supunendu-se elev'a unui esamenu de admitere.

Mediculu institutului, visitédia în fiacare di institutulu, și conformu legiloru, este responsabilu pentru starea igienica a institutului.

Dela Ministeriulu Financelor in Bucuresci.

Directiunea Vamiloru, Timbrului și Inregistrarei.

În diu'a de 31 Maiu c. v. la ór'a 3 după amiadi se va ținea

Licitatiune

prin oferte sigilate, în localulu acestui Ministeriu și la Cassieri'a Generala a judetiului Râmnicu-Vâlcei, pentru a se da în întreprindere clădirea unui localu de vama la punctulu Riu-Vadului, în apropiere de trecătórea Caineni din judetiulu Râmnicu-Vâlcei.

Pretulu dela care se pôte oferta, va fi maximum dela acelu prevediutu în devisulu acestei clădiri.

Planulu, devisulu și caietulu de condițiuni se potu vedea în toate dilele de lucru, dela órele 2—5 după amiadi la Directiunea Vamiloru și la Cassieri'a Generala a judetiului Râmnicu-Vâlcei.

Doritorii de a lua parte la licitatiune, spre a putea fi admisi, trebuie se depuna, în bani sau efecte publice garantate de statu, o garanția de 10% din pretulu prevediutu în devisu.

Pentru Ministru
D. Protopopescu.

(85) 9

Carti nou.

Dariu J., Arion sau culegere de canturi nationale	bros.	—30
Dorulu meu, cea mai noua colectiune de cantece vechi si noi	„	—75
Dorulu Olteanului, culegere de cantece nationale	„	—75
Fericeanu Josifu, Logica	„	2.—
Gane N., Novele 2 volume	„	2.—
Isopeșcu S. V., Manualu de aritmetica pentru gimn. inf. după Mocnic	„	—90
Macedonski Al. A., Poesii, legatu frumosu fl. 3.	„	2.—
Nicolescu Q., Cavalerulu sau tractatu despre regulele bunici-cuvinție	„	1.—
Noua biblioteca romana, colectiune de romane si romanuri. Seria I, 12 brosiuri	„	1.80
Pecurariu Popu C., Regulile de Bon-Ton	„	—20
Ranta-Buticescu Vas., Poesii	„	1.20
Rosca Juliu, Sacrificiu pentru sacrificiu. Romanu orig.	„	—35
Rudinescu, Dialogi romani-germani	„	—85
Slavici J., Novele din poporu	„	2.—
Soimescu J. N., Bulgarii fatia cu Romanii	„	—25
Sylva Carmen, Patru Novele. Traducere romana de T. Maiorescu	„	—45
Xenopolu N. D., Bradi si Putregaiu, Romanu originalu	„	1.—

Seria a classicilor romani, cuprindindu operele lui V. Alecsandri, Negruzzi și poesiile lui D. Bolintineanu în 12 vol. brosiur. 25 fl., éra legatu frumosu în 11 vol. 32 fl. 50 cr.

Musicalie.

Burgmein, Tramway Galop pentru piano	—68
Carini, L'aurora Polca mazurca pentru piano	—68
Gherman, Angelina Polca mazurca pentru piano	—45
Hübsch, Grande marche du sacre „ à 4 mains	—90
Jacobstits, Krönungs-Walzer pentru piano	—90
Muresianu J., Romano Quadril nat. transilvanianu p. piano	—90
Musicescu, La drapelul școlorloru primare. Poesie de Gusti, pentru piano	—50
— Cursu practic de music'a vocală. Bros. I 1.50, brosi II 1.50	
Porumbescu, Tupilusu prin nagarusu, polca-française pentru piano	—42
— Hora Brasiovlului pentru piano	—60
Santis, Cantece populare romane arangiate pentru flauta caetu I 68 cr., caetu II	—68

La cerere se voru spód cărți singurate și sub legatura (Kreuzband), dar atunci pentru francare se urca pretulu cu 10%. Sum'a acestă ni se va tramite prin asignatia postală de odata cu comand'a.

Se afla de vëndiare la librari'a romana

W. KRAFFT în Sibiu

Vien'a.

Mare magazinu de inzeștrari.

(91)

Vien'a, Franz Josefs Quai 27.

2—3

Numai pe câtu ajunge provisiunea.

3 bucati	comesi femeiesci	cu broderii fine și garnisite cu dantele	fl.	2.25
3 „	corsete de nópte	fine pentru dame	„	2.25
3 „	fuste (rochii)	de costum cu volane și inopodobite cu Plissé	„	2.25
3 „	ismene	cu broderii fine și inopodobite cu fantasie	„	2.25
12 „	batiste	colorate și inșeilate	„	—75
6 perechi	ciorapi	pána la genunchi fini, colorati sau chamois	„	1.50
3 bucati	siurtiuri	pentru dame cu altitia și broderie fina	„	1.50
3 „	panzeturi	mari, cusute și inșeilate	„	3.—
12 „	stergare	albe, inșeilate și colorate	„	2.20
1 „	panzetura	de damastu pentru cafea, fina, colorata și cu tiortiori	„	1.50
12 „	serviete	garnitura fina	„	1.50

61 bucati face unu trousseau (zestre) întreaga și costa numai fl. 20.95

1/2 zestre fl. 10.50, — 1/4 de zestre fl. 5.25.

Camesi barbatesci circa 8566 bucati de celu mai finu creton francesu, schirting englesu séu Oxford dela 50 cr. pana la fl. 1.80 în orice marime.

Garniture de rips forte frumóse circa 3390 perechi constatátóre din 2 coperte de patu, 1 panzatura cu ciucuri fini, mai înainte fl. 35.—, acuma numai fl. 9.— v. a.

Preturi-curante franco și gratis.

Comandele se efectuédia după trimiteria prealabila a pretului sau și pre lângă rambursa postală.

Editoru și redactoru responsabile: G. Baritiu.

Tipariulu lui W. Krafft.